

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2005

Vyhlásené: 14.04.2005

Časová verzia predpisu účinná od: 14.04.2005

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

139

OZNÁMENIE

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 11. decembra 1997 bol v Kjóte uzavretý Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy. V mene Slovenskej republiky bol protokol podpísaný 26. februára 1999 v New Yorku. Národná rada Slovenskej republiky vyslovila s protokolom súhlas svojím uznesením č. 1966 z 20. marca 2002 a prezident Slovenskej republiky ho ratifikoval 14. mája 2002. Ratifikačná listina bola uložená u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára dohovoru, 31. mája 2002. Protokol nadobudol platnosť 16. februára 2005 na základe článku 25 ods. 1 a pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť v ten istý deň.

**K oznámeniu č. 139
2005 Z. z.****KJÓTSKY PROTOKOL K RÁMCOVÉMU DOHOVORU ORGANIZÁCIE SPOJENÝCH NÁRODOV O
ZMENE KLÍMY**

Strany tohto protokolu, súc stranami Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, ďalej len „dohovor“, v nadväznosti na konečný cieľ dohovoru, ako je uvedený v článku 2 dohovoru, odvolávajú sa na ustanovenia dohovoru, súc vedené článkom 3 dohovoru, na základe Berlínskeho mandátu, prijatého rozhodnutím 1/CP.1 konferencie strán dohovoru na svojom prvom stretnutí, dohodli sa takto:

Článok 1

Na účely tohto protokolu sa budú uplatňovať definície uvedené v článku 1 dohovoru. Okrem toho

1. „konferencia strán“ znamená konferenciu strán dohovoru,
2. „dohovor“ znamená Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy, prijatý v New Yorku 9. mája 1992,
3. „Medzivládny panel o zmene klímy“ znamená Medzivládny panel o zmene klímy založený v roku 1988 Svetovou meteorologickou organizáciou spolu s Programom Organizácie Spojených národov pre životné prostredie,
4. „Montrealský protokol“ znamená Montrealský protokol o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu, prijatý v Montreale 16. septembra 1987, s jeho nasledujúcimi dodatkami a doplnkami,
5. „prítomné a hlasujúce strany“ znamená prítomné strany, ktoré odovzdali súhlasný alebo odmietavý hlas,
6. „strana“ znamená stranu tohto protokolu, ak z kontextu nevyplýva inak,
7. „strana zahrnutá do prílohy I“ znamená stranu zahrnutú do prílohy I dohovoru po jeho doplnení alebo stranu, ktorá uskutočnila notifikáciu podľa článku 4 ods. 2 (g) dohovoru.

Článok 2

1. Každá strana zahrnutá do prílohy I pri dosahovaní svojich kvantifikovaných záväzkov na obmedzenie a zníženie emisií podľa článku 3 s cieľom podporovať udržateľný rozvoj bude
 - a) zavádzať a/alebo ďalej rozpracúvať stratégie a opatrenia v súlade so svojimi národnými podmienkami, ako sú:
 - i) zvýšenie energetickej účinnosti v príslušných sektoroch národného hospodárstva,
 - ii) ochrana a posilnenie záchytovej a rezervoárovej funkcie skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, berúc do úvahy svoje záväzky z príslušných medzinárodných environmentálnych dohôd; podpora udržateľných praktík v lesnom hospodárstve, opätovnom zalesňovaní a výsadbe nového lesa,
 - iii) podpora udržateľných foriem poľnohospodárstva vo svetle zmeny klímy,
 - iv) podpora, výskum, rozvoj a zvýšené využívanie nových a obnoviteľných foriem energie, technológií na sekvestráciu oxidu uhličitého a pokrokových a inovačných environmentálne vhodných technológií,
 - v) pokračujúce znižovanie alebo vylúčenie nedostatkov trhu, fiškálnych nástrojov, daňových a colných výnimiek a dotácií pre všetky sektory vypúšťajúce skleníkové plyny, ktoré pôsobia proti cieľu dohovoru a uplatňovaniu trhových nástrojov,
 - vi) podporovanie vhodných reforiem v príslušných sektoroch zameraných na presadzovanie stratégií a opatrení obmedzujúcich alebo znižujúcich emisie skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol,
 - vii) opatrenia na obmedzenie a/alebo zníženie emisií skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, v sektore dopravy,

- viii) obmedzenie a/alebo zníženie emisií metánu jeho opätovným získavaním a využívaním v odpadovom hospodárstve a taktiež vo výrobe, doprave a distribúcii energie,
- b) spolupracovať s inými takýmito stranami pri zvyšovaní účinnosti individuálnych a kombinovaných stratégií a opatrení prijatých podľa tohto článku v súlade s článkom 4 ods. 2 (e)(i) dohovoru. Preto tieto strany uskutočnia kroky vedúce k výmene skúseností a informácií o takýchto stratégiách a opatreniach vrátane vývoja zlepšenia ich porovnateľnosti, priehľadnosti a účinnosti. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom stretnutí alebo v najbližšom prakticky realizovateľnom čase po ňom posúdi spôsoby na uľahčenie tejto spolupráce, berúc do úvahy všetky významné informácie.
2. Strany zahrnuté do prílohy I budú pokračovať vo vykonávaní opatrení na obmedzovanie alebo znižovanie emisií skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, z využitia palív v leteckej a námornej doprave v spolupráci s Medzinárodnou organizáciou civilného letectva a s Medzinárodnou námornou organizáciou.
3. Strany zahrnuté do prílohy I sa budú čo najviac usilovať o zavádzanie stratégií a ustanovení podľa tohto článku tak, aby sa minimalizovali nepriaznivé účinky vrátane nepriaznivých účinkov zmeny klímy, vplyvy na medzinárodný obchod a sociálne, environmentálne a ekonomické vplyvy na iné strany, najmä na rozvojové krajiny, zvlášť tie, ktoré sú uvedené v článku 4 ods. 8 a 9 dohovoru, berúc do úvahy článok 3 dohovoru. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, môže podľa potreby vyvinúť ďalšie primerané aktivity na podporu zavedenia ustanovení tohto odseku.
4. Ak sa konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, rozhodne, že by bolo prospešné koordinovať ktorékoľvek stratégie a opatrenia v odseku 1 (a), berúc do úvahy rozdielne národné podmienky a možné vplyvy, posúdi spôsoby a prostriedky na rozpracovanie koordinácie takýchto stratégií a opatrení.

Článok 3

1. Strany zahrnuté do prílohy I samostatne alebo spoločne zabezpečia, že ich agregované antropogénne emisie skleníkových plynov uvedených v prílohe A, vyjadrené ako ekvivalent oxidu uhličitého, neprekročia im stanovené množstvo, vypočítané na základe ich kvantifikovaných záväzkov na obmedzenie a zníženie emisií zapísaných v prílohe B a v súlade s ustanoveniami tohto článku, s výhľadom znížiť počas záväzného obdobia 2008 až 2012 svoje celkové emisie týchto plynov najmenej o 5 percent pod úroveň emisií v roku 1990.
2. Každá strana zahrnutá do prílohy I do roku 2005 dosiahne preukázateľný pokrok v plnení záväzkov vyplývajúcich z tohto protokolu.
3. Čisté zmeny emisií skleníkových plynov zo zdrojov a ich odstránenie záchytní, vyplývajúce z priamo človekom vyvolanej zmeny využívania pôdy a lesohospodárskych aktivít obmedzených na zalesňovanie, znovuzalesňovanie a odlesňovanie od roku 1990, merané ako overiteľné zmeny v zásobách uhlíka v každom záväznom období, sa použijú na dosiahnutie záväzkov podľa tohto článku pre každú stranu zahrnutú do prílohy I. Emisie skleníkových plynov zo zdrojov a ich odstránenie v záchytoch, súvisiace s uvedenými činnosťami, sa budú hlásiť transparentným a overiteľným spôsobom a budú kontrolované v súlade s článkami 7 a 8.
4. Pred prvým stretnutím konferencie strán, slúžiacim ako stretnutie strán tohto protokolu, každá strana zahrnutá do prílohy I predloží Podpornému orgánu pre vedecké a technologické poradenstvo na posúdenie údaje na určenie úrovne zásob uhlíka v roku 1990 a na umožnenie vykonania odhadu zmien v zásobách uhlíka v nasledujúcich rokoch. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom stretnutí alebo v najbližšom prakticky realizovateľnom čase po ňom rozhodne o prostriedkoch, pravidlách a smerniciach pre to, ako a ktoré ďalšie aktivity vyvolané človekom, majúce vzťah ku zmenám emisií skleníkových plynov a ich odstraňovaniu záchytní pri zmene využívania poľnohospodárskej pôdy a krajiny a v lesnom hospodárstve, majú byť priradené alebo vyňaté zo stanovených množstiev pre strany zahrnuté do prílohy I. Pritom sa budú brať do úvahy neistoty, transparentnosť pri hlásení emisií, overiteľnosť, metodická práca Medzivládneho panelu o zmene klímy, rady poskytnuté Podporným orgánom pre vedecké a technologické poradenstvo v súlade s článkom 5 a rozhodnutím konferencie strán. Takéto rozhodnutie sa uplatní v druhom a v nasledujúcich záväzných obdobiach. Strana si môže zvoliť, či bude uplatňovať takéto

rozhodnutie o týchto ďalších aktivitách vyvolaných človekom pre prvé záväzné obdobie, ak sa tieto aktivity uskutočnili od roku 1990.

5. Strany zahrnuté do prílohy I, prechádzajúce procesom transformácie na trhovú ekonomiku, ktorých základný rok alebo obdobie bolo určené v súlade s rozhodnutím 9/CP.2 konferencie strán na jej druhom zasadaní, budú tento základný rok alebo obdobie používať pre plnenie svojich záväzkov podľa tohto článku. Všetky ostatné strany zahrnuté do prílohy I, prechádzajúce procesom transformácie na trhovú ekonomiku, ktoré ešte nepredložili prvú národnú správu podľa článku 12 dohovoru, môžu taktiež oznámiť konferencii strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu, že zamýšľajú využiť pre plnenie svojich záväzkov podľa tohto článku historický základný rok alebo obdobie iné ako rok 1990. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, rozhodne o prijatí takéhoto oznámenia.
6. Berúc do úvahy článok 4 ods. 6 dohovoru, konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, umožní stranám zahrnutým do prílohy I, prechádzajúcim procesom transformácie na trhovú ekonomiku, určitý stupeň flexibility pri plnení ich záväzkov podľa tohto protokolu iných, ako sú uvedené v tomto článku.
7. V prvom záväznom období pre kvantifikované záväzky na obmedzenie a zníženie emisií od roku 2008 do roku 2012 sa bude stanovene množstvo pre každú stranu zahrnutú do prílohy I rovnať 5-násobku percent pripísaných jej v prílohe B z jej agregovaných antropogénnych emisií skleníkových plynov uvedených v prílohe A prepočítaných na ekvivalent oxidu uhličitého v roku 1990 alebo v základnom roku stanovenom v súlade s odsekom 5 tohto článku. Tie strany zahrnuté do prílohy I, pre ktoré predstavuje zmena využitia pôdy a lesného hospodárstva čistý zdroj emisií skleníkových plynov v roku 1990, na účely výpočtu stanoveného množstva zahrnú do emisií v základnom roku 1990 alebo v základnom období agregované antropogénne emisie skleníkových plynov prepočítané na ekvivalent oxidu uhličitého mínus záchyty v roku 1990 zo zmeny využívania pôdy.
8. Každá strana zahrnutá do prílohy I môže na výpočet neplnofluorovaných uhľovodíkov, plnofluorovaných uhľovodíkov a fluoridu sírového podľa odseku 7 tohto článku ako základný rok použiť rok 1995.
9. Záväzky pre nasledujúce obdobia pre strany zahrnuté do prílohy I budú stanovené v dodatkoch k prílohe B tohto protokolu, ktoré budú prijaté v súlade s ustanoveniami článku 21 ods. 7. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, bude iniciovať posúdenie takýchto záväzkov minimálne sedem rokov pred koncom prvého záväzného obdobia uvedeného v odseku 1 tohto článku.
10. Každá jednotka zníženia emisií alebo časť stanoveného množstva, ktoré strana nadobudne od inej strany v súlade s ustanoveniami článku 6 alebo článku 17, sa pripočíta k množstvu stanovenému pre nadobúdajúcu stranu.
11. Každá jednotka zníženia emisií alebo časť stanoveného množstva, ktoré strana prevedie na inú stranu v súlade s ustanoveniami článkov 6 a 17, sa odpočíta od množstva stanoveného pre prevádzajúcu stranu.
12. Akékoľvek certifikované zníženie emisií, ktoré strana získa od inej strany podľa ustanovení článku 12, sa pripočíta k množstvu určenému pre danú stranu.
13. Ak sú emisie strany zahrnutej do prílohy I počas záväzného obdobia nižšie ako množstvo stanovené pre túto stranu, rozdiel bude na požiadanie danej strany pripočítaný k množstvu stanovenému pre túto stranu na ďalšie záväzné obdobia.
14. Každá strana zahrnutá do prílohy I sa bude usilovať plniť záväzky uvedené v odseku 1 tohto článku takým spôsobom, aby boli minimalizované negatívne sociálne, environmentálne a ekonomické vplyvy na strany, ktoré sú rozvojovými krajinami, najmä na tie, ktoré sú uvedené v článku 4 ods. 8 a 9 dohovoru. Podľa príslušných rozhodnutí konferencie strán o implementácii týchto odsekov konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom stretnutí uváži, aké akcie sú potrebné na minimalizovanie negatívnych vplyvov zmeny klímy a/alebo odvetných opatrení na strany uvedené v týchto odsekoch. Medzi uvažované akcie bude patriť založenie fondu, poistenie a transfer technológie.

Článok 4

1. Ktorékoľvek strany zahrnuté do prílohy I, ktoré sa dohodli na spoločnom plnení svojich záväzkov podľa článku 3 s inou stranou, budú považované za plniace tieto záväzky za predpokladu, že ich spoločné agregované emisie skleníkových plynov uvedených v prílohe A prepočítané na ekvivalent oxidu uhličitého neprekročia stanovené množstvá, vypočítané podľa ich kvantifikovaných záväzkov na obmedzenie a zníženie emisií uvedených v prílohe B a v súlade s ustanoveniami článku 3. Príslušná úroveň emisií, prislúchajúca jednotlivým stranám dohody, bude určená v takejto dohode.
2. Strany, ktoré takúto dohodu uzatvorili, oznámia sekretariátu podmienky tejto dohody v deň uloženia ich ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe k protokolu. Sekretariát bude informovať strany a signatárov dohovoru o podmienkach takejto dohody.
3. Každá takáto dohoda sa bude vykonávať počas trvania záväzného obdobia určeného v článku 3 ods. 7.
4. Ak strany konajú spoločne v rámci a spolu s medzinárodnou regionálnou integračnou hospodárskou organizáciou, akékoľvek zmeny v zložení organizácie po prijatí tohto protokolu neovplyvnia existujúce záväzky podľa tohto protokolu. Akékoľvek zmeny v zložení organizácie sa budú brať do úvahy iba na účely tých záväzkov podľa článku 3, ktoré budú prijaté následne po takejto zmene.
5. V prípade, že strany takejto dohody nedosiahnu ich spoločnú úroveň zníženia emisií, každá strana dohody bude zodpovedná za svoju vlastnú úroveň emisií uvedenú v dohode.
6. Ak strany konajú spoločne v rámci a spolu s medzinárodnou regionálnou integračnou hospodárskou organizáciou, ktorá sama je stranou tohto protokolu, každý členský štát tejto regionálnej integračnej hospodárskej organizácie, konajúc samostatne a spolu s regionálnou integračnou hospodárskou organizáciou v súlade s článkom 24, bude v prípade nedosiahnutia spoločnej úrovne zníženia emisií zodpovedný za svoju úroveň emisií oznámenú v súlade s týmto článkom.

Článok 5

1. Každá strana zahrnutá do prílohy I bude mať najneskôr rok pred začiatkom prvého záväzného obdobia zavedený národný systém stanovenia antropogénnych emisií skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, a ich odstraňovania záchytmí. O smerniciach pre takýto národný systém, ktoré budú obsahovať metodiky uvedené v odseku 2 tohto článku, rozhodne konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom stretnutí.
2. Metodiky pre stanovenie antropogénnych emisií skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, a ich odstraňovanie záchytmí budú tie, ktoré prijal Medzivládny panel o zmene klímy a ktoré odsúhlasila konferencia strán na svojom treťom zasadnutí. Tam, kde sa takéto metodiky nepoužívajú, uplatnia sa vhodné úpravy podľa metodík odsúhlasených konferenciou strán, slúžiacou ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom stretnutí. Na základe práce okrem iných aj Medzivládneho panelu o zmene klímy a rád poskytnutých Podporným orgánom pre vedecké a technologické poradenstvo konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, bude pravidelne posudzovať, a ak to bude vhodné, aj revidovať tieto metodiky a úpravy, berúc plne do úvahy všetky významné príslušné rozhodnutia konferencie strán. Akákoľvek revízia metodík alebo úprav sa použije výhradne na účely zabezpečenia súladu so záväzkami podľa článku 3 vzhľadom na ktorékoľvek záväzné obdobie prijaté po tejto revízii.
3. Potenciály globálneho oteplenia použité pri výpočte ekvivalentu oxidu uhličitého pre antropogénne emisie skleníkových plynov uvedených v prílohe A a ich odstraňovanie záchytmí budú tie, ktoré prijal Medzivládny panel o zmene klímy a ktoré odsúhlasila konferencia strán na svojom treťom zasadnutí. Na základe práce okrem iného aj Medzivládneho panelu o zmene klímy a rád poskytnutých Podporným orgánom pre vedecké a technologické poradenstvo konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, bude pravidelne posudzovať, a ak to bude vhodné, aj revidovať potenciál globálneho oteplenia pre každý takýto skleníkový plyn, berúc plne do úvahy všetky významné príslušné rozhodnutia konferencie strán. Akákoľvek revízia potenciálu globálneho oteplenia sa bude vzťahovať výhradne na záväzky podľa článku 3 vzhľadom na ktorékoľvek záväzné obdobie prijaté po tejto revízii.

Článok 6

1. Na účely plnenia svojich záväzkov podľa článku 3 môže každá strana zahrnutá do prílohy I previesť na inú stranu alebo získať od ktorejkoľvek inej strany jednotky zníženia emisií vyplývajúce z projektov zameraných na zníženie antropogénnych emisií zo zdrojov alebo na zväčšenie antropogénnych záchytovej skleníkových plynov v ktoromkoľvek sektore hospodárstva za predpokladu, že
 - a) každý takýto projekt má súhlas oboch zúčastnených strán,
 - b) každý takýto projekt má za následok zníženie emisií zo zdrojov alebo zväčšenie záchytovej dodatočné k tomu, ktoré by sa vyskytlo ináč,
 - c) nezíska žiadne jednotky zníženia emisií, ak nie je v súlade so svojimi záväzkami podľa článkov 5 a 7,
 - d) nadobudnutie jednotiek zníženia emisií je doplnkové k domácim akciám na účely plnenia záväzkov podľa článku 3.
2. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, môže na svojom prvom zasadaní alebo v čo najbližšom prakticky realizovateľnom čase po prvom stretnutí ďalej rozpracovať smernice pre implementáciu tohto článku vrátane smerníc pre verifikáciu a podávanie správ.
3. Strana zahrnutá do prílohy I môže v rámci svojej zodpovednosti splnomocniť právnické osoby na účasť na akciách vedúcich k tvorbe, prevodu alebo nadobudnutiu jednotiek zníženia emisií podľa tohto článku.
4. Ak je vznesená námietka proti implementácii požiadaviek tohto článku stranou zahrnutou do prílohy I v súlade s príslušnými ustanoveniami článku 8, prevody a nadobudnutie jednotiek zníženia emisií môžu pokračovať po vznesení námietky za predpokladu, že žiadna z jednotiek nebude stranou využitá na splnenie záväzkov podľa článku 3 do vyriešenia otázky súladu.

Článok 7

1. Každá strana zahrnutá do prílohy I včlení do svojej každoročnej inventúry antropogénnych emisií skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, a ich odstraňovania záchytní, predkladanej v súlade s príslušnými rozhodnutiami konferencie strán, potrebné doplňujúce informácie na účely zabezpečenia súladu s článkom 3, ktoré budú stanovené v súlade s odsekom 4 tohto článku.
2. Každá strana zahrnutá do prílohy I včlení do svojej národnej správy, predkladanej podľa článku 12 dohovoru, doplňujúce informácie potrebné na preukázanie súladu s jej záväzkami podľa tohto protokolu, ktoré budú stanovené v súlade s odsekom 4 tohto článku.
3. Každá strana zahrnutá do prílohy I každoročne predloží informácie požadované podľa odseku 1 tohto článku, pričom prvá inventúra podľa dohovoru bude vykonaná v prvom roku záväzného obdobia po tom, ako tento protokol pre danú stranu nadobudne platnosť. Každá takáto strana predloží informácie požadované podľa odseku 2 tohto článku ako súčasť prvej národnej správy podľa dohovoru po tom, ako tento protokol pre ňu nadobudne platnosť, a po prijatí smerníc podľa odseku 4 tohto článku. Frekvenciu predkladania ďalších informácií vyžadovaných podľa tohto článku stanoví konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, berúc do úvahy časový plán na predkladanie národných správ odsúhlasený konferenciou strán.
4. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, prijme na svojom prvom zasadaní a bude ďalej pravidelne revidovať smernice pre prípravu informácií požadovaných podľa tohto článku, berúc do úvahy smernice pre prípravu národných správ strán zahrnutých do prílohy I, ktoré boli prijaté konferenciou strán. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, pred prvým záväzným obdobím taktiež rozhodne o spôsoboch vypočítavania stanovených množstiev.

Článok 8

1. Informácie predkladané podľa článku 7 každou stranou zahrnutou do prílohy I budú preverované skupinami odborných preverovateľov podľa príslušných rozhodnutí konferencie strán a v súlade so smernicami prijatými na tento účel konferenciou strán, slúžiacou ako

stretnutie strán tohto protokolu, podľa odseku 4 tohto článku. Informácie predkladané každou stranou zahrnutou do prílohy I podľa článku 7 ods. 1 budú preverované ako súčasť ročného zhromažďovania a zúčtovania emisných inventúr a určených množstiev. Navyše informácie predkladané každou stranou zahrnutou do prílohy I podľa článku 7 ods. 2 budú preverované ako súčasť previerky národných správ.

2. Skupiny odborných preverovateľov bude koordinovať sekretariát a budú zložené z odborníkov vybraných z tých, ktorých nominovali strany dohovoru a podľa potreby medzivládne organizácie, v súlade s usmernením poskytnutým na tento účel konferenciou strán.
3. Proces preverovania poskytne dôkladné a úplné technické posúdenie všetkých aspektov plnenia stranou tohto protokolu. Skupiny odborných preverovateľov pripraví správu pre konferenciu strán, slúžiacu ako stretnutie strán tohto protokolu, v ktorej posúdia plnenie záväzkov strany a identifikujú akékoľvek možné problémy a faktory ovplyvňujúce plnenie záväzkov. Tieto správy bude sekretariát distribuovať všetkým stranám dohovoru. Sekretariát pripraví zoznam problémov plnenia, indikovaných v týchto správach, na ďalšie zváženie konferenciou strán, slúžiacou ako stretnutie strán tohto protokolu.
4. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, prijme na svojom prvom zasadaní a následne bude pravidelne posudzovať smernice pre preverovanie plnenia tohto protokolu skupinami odborných preverovateľov, berúc do úvahy príslušné rozhodnutia konferencie strán.
5. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, za pomoci Podporného orgánu pre implementáciu a podľa vhodnosti Podporného orgánu pre vedecké a technologické poradenstvo bude zvažovať
 - a) informácie predkladané stranami podľa článku 7 a správy o tom vykonané skupinami odborných preverovateľov podľa tohto článku,
 - b) problémy plnenia uvedené v zozname pripravenom sekretariátom podľa odseku 3 tohto článku, rovnako ako všetky otázky prednesené stranami.
6. Na základe vlastného zváženia informácií, na ktoré sa odvoláva odsek 5 tohto článku, konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, prijme rozhodnutie o akejkoľvek záležitosti, ktorú si vyžaduje plnenie tohto protokolu.

Článok 9

1. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, bude pravidelne preverovať tento protokol vo svetle najlepších dostupných vedeckých informácií a hodnotení zmeny klímy a jej účinkov, rovnako ako príslušných technických, sociálnych a ekonomických informácií. Tieto previerky budú koordinované so súvisiacimi previerkami podľa dohovoru, najmä s tými, ktoré vyžaduje článok 4 ods. 2 (d) a článok 7 ods. 2 (a) dohovoru. Na základe týchto previerok konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, vykoná príslušné akcie.
2. Prvá previerka sa uskutoční na druhom zasadaní konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu. Ďalšie previerky sa uskutočnia v pravidelných intervaloch a príhodným spôsobom.

Článok 10

Všetky strany, berúc do úvahy ich spoločnú, ale diferencovanú zodpovednosť a ich špecifické priority, ciele a okolnosti národného a regionálneho rozvoja bez uvedenia nových záväzkov pre strany nezahrnuté do prílohy I, ale znovu potvrdzujúc jestvujúce záväzky podľa článku 4 ods. 1 dohovoru a pokračujúc v postupnom plnení týchto záväzkov s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj, berúc do úvahy článok 4 ods. 3, 5 a 7 dohovoru, budú

- a) tam, kde je to dôležité a v takom rozsahu, aký je možný, formulovať nákladovo-efektívne národné a prípadne regionálne programy na zlepšenie kvality miestnych emisných faktorov, údajov o aktivitách a modelov, ktoré odrážajú sociálno-ekonomické podmienky každej strany na prípravu a pravidelnú aktualizáciu národných inventúr antropogénnych emisií skleníkových plynov, ktoré nezahŕňa Montrealský protokol, a ich odstraňovanie záchytní, používajúc porovnateľné metódy, ktoré budú odsúhlasené konferenciou strán a ktoré sú v súlade so smernicami pre prípravu národných správ prijatými konferenciou strán,

- b) formulovať, plniť, zverejňovať a pravidelne aktualizovať národné a prípadne regionálne programy, obsahujúce opatrenia na zmiernenie zmeny klímy a opatrenia na uľahčenie primeranej adaptácie na zmenu klímy:
- i) tieto programy sa budú okrem iného zaoberať sektorom energetiky, dopravy a priemyslu, rovnako ako sektorom poľnohospodárstva, lesníctva a nakladaním s odpadmi, ďalej adaptačnými technológiami a metódami na zlepšenie adaptácie na zmenu klímy,
 - ii) strany zahrnuté do prílohy I predložia informácie o aktivitách podľa tohto protokolu vrátane národných programov v súlade s článkom 7, ostatné strany budú hľadať spôsob, ako zahrnúť do svojich národných správ podľa potreby informácie o programoch obsahujúcich opatrenia, ktoré strana považuje za príspevok k riešeniu problému zmeny klímy a jej negatívnych účinkov, vrátane zmiernenia rastu emisií skleníkových plynov a podporovania ich záchytov, budovania kapacít a adaptačných opatrení,
- c) spolupracovať pri podpore účinných prostriedkov rozvoja, použitia a rozširovania a vykonajú všetky prakticky možné kroky na primeranú podporu, uľahčenie a financovanie transferu alebo prístupu k environmentálne vhodným technológiam, know-how, praktikám a postupom týkajúcim sa zmeny klímy, najmä do rozvojových krajín, vrátane formulovania stratégií a programov pre účinný transfer environmentálne vhodných technológií, ktoré sú vo verejnom vlastníctve alebo v štátnom sektore, a na vytváranie priaznivého prostredia pre súkromný sektor na podporu a rozšírenie transferu a prístupu k environmentálne vhodným technológiam,
- d) spolupracovať vo vedeckom a technickom výskume a podporovať údržbu a rozvoj systematických pozorovacích systémov a vývoj dátových archívov na zníženie neistôt vzťahujúcich sa na klimatický systém, negatívne vplyvy zmeny klímy a ekonomické a sociálne dôsledky rôznych odvetných stratégií a podporovať rozvoj a posilnenie endogénnych kapacít a schopností zúčastňovať sa na medzinárodnom a medzivládnom úsilí, programoch a sieťach výskumu a systematického sledovania, berúc do úvahy článok 5 dohovoru,
- e) na medzinárodnej úrovni a s vhodným využitím jestvujúcich orgánov podporovať a spolupracovať pri rozvoji a presadzovaní vzdelávacích a školiacich programov vrátane posilňovania tvorby národných kapacít, najmä ľudských a inštitucionálnych kapacít, a podporovať výmenu alebo dočasné preradenie personálu na školenie expertov v tejto oblasti, najmä pre rozvojové krajiny, a na národnej úrovni podporovať informovanie verejnosti a prístup verejnosti k informáciám o zmene klímy. Na realizáciu týchto aktivít by mali príslušné orgány dohovoru vypracovať vhodné prostriedky, berúc do úvahy článok 6 dohovoru,
- f) zahŕňať do svojich národných správ informácie o programoch a aktivitách realizovaných podľa tohto článku v súlade s príslušnými rozhodnutiami konferencie strán,
- g) pri plnení záväzkov tohto článku brať plne do úvahy článok 4 ods. 8 dohovoru.

Článok 11

1. Pri plnení článku 10 strany budú brať do úvahy ustanovenia článku 4 ods. 4, 5, 7, 8 a 9 dohovoru.
2. V súvislosti s plnením článku 4 ods. 1 dohovoru, v súlade s ustanoveniami článku 4 ods. 3 a článku 11 dohovoru a s pomocou právnickej osoby alebo osôb poverených správou finančného mechanizmu dohovoru strany, ktoré sú rozvinutými krajinami, a iné rozvinuté strany zahrnuté do prílohy II dohovoru budú
 - a) poskytovať nové a dodatočné finančné zdroje na pokrytie dohodnutých celkových nákladov vzniknutých stranám, ktoré sú rozvojovými krajinami, pri pokračovaní plnenia jestvujúcich záväzkov podľa článku 4 ods. 1 (a) dohovoru, ktoré sú obsiahnuté v článku 10 (a),
 - b) taktiež poskytovať finančné zdroje vrátane zdrojov na transfer technológií, ktoré potrebujú strany, ktoré sú rozvojovými krajinami, na pokrytie dohodnutých celkových prírastkových nákladov pokračovania plnenia jestvujúcich záväzkov podľa článku 4 ods. 1 dohovoru, ktoré sú obsiahnuté v článku 10 a ktoré sú dohodnuté medzi stranou, ktorá je rozvojovou krajinou, a medzinárodnou právnickou osobou alebo osobami, na ktoré sa odvoláva článok 11 dohovoru, v súlade s uvedeným článkom.Plnenie týchto jestvujúcich záväzkov bude brať do úvahy potrebu primeranosti a predvídateľnosti toku fondov a dôležitosť primeraného rozdelenia bremena medzi strany, ktoré

sú rozvinutými krajinami. Usmernenia právnickej osoby alebo osôb poverených správou finančného mechanizmu dohovoru v príslušných rozhodnutiach konferencie strán vrátane tých, ktoré boli dohodnuté pred prijatím tohto protokolu, budú sa vzťahovať mutatis mutandis na ustanovenia tohto odseku.

3. Strany, ktoré sú rozvinutými krajinami, a iné rozvinuté strany v prílohe II dohovoru môžu taktiež poskytnúť finančné zdroje na plnenie článku 10 a strany, ktoré sú rozvojovými krajinami, sa môžu o ne prihlásiť cez bilaterálne, regionálne a iné multilaterálne kanály.

Článok 12

1. V tomto článku je definovaný mechanizmus čistého rozvoja.
2. Cieľom mechanizmu čistého rozvoja bude pomáhať stranám nezahrnutým do prílohy I v dosahovaní udržateľného rozvoja a prispievať k zvrchovanému cieľu dohovoru a napomáhať stranám zahrnutým do prílohy I v dosahovaní súladu s ich kvantifikovanými záväzkami na obmedzenie a zníženie emisií podľa článku 3.
3. Podľa mechanizmu čistého rozvoja
 - a) strany nezahrnuté do prílohy I budú mať prospech z projektových aktivít vyúsťujúcich do certifikovaného zníženia emisií,
 - b) strany zahrnuté do prílohy I môžu použiť certifikované zníženie emisií vyplývajúce z takýchto projektových aktivít ako príspevok k plneniu časti svojich kvantifikovaných limitov a záväzkov obmedzenia a zníženia emisií podľa článku 3, ako bude stanovené konferenciou strán, slúžiacou ako stretnutie strán tohto protokolu.
4. Mechanizmus čistého rozvoja bude predmetom dohľadu a usmernenia konferenciou strán, slúžiacou ako stretnutie strán tohto protokolu, a bude nad ním vykonávaný dohľad výkonným orgánom pre mechanizmus čistého rozvoja.
5. Zníženie emisií vyplývajúce z každej projektovej aktivity bude certifikované výkonnými jednotkami, ktoré navrhne konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na základe
 - a) dobrovoľnej účasti schválenej každou zainteresovanou stranou,
 - b) skutočných, merateľných a dlhodobých prínosov, vzťahujúcich sa na zmiernenie zmeny klímy,
 - c) zníženia emisií, ktoré je dodatočné k zníženiu, ktoré by sa bez projektovej aktivity nevyskytlo.
6. Mechanizmus čistého rozvoja bude v prípade potreby napomáhať pri zriaďovaní fondov pre certifikované projektové aktivity.
7. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom zasadaní vypracuje prostriedky a postupy s cieľom zabezpečiť transparentnosť, účinnosť a zúčtovateľnosť nezávislým auditom a verifikáciu projektových aktivít.
8. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, zabezpečí, že podiel výnosov z certifikovaných projektových aktivít sa použije na pokrytie administratívnych výdavkov a tiež na pomoc stranám, ktoré sú rozvojovými krajinami a ktoré sú zvlášť citlivé na negatívne účinky zmeny klímy, pri krytí nákladov prispôsobenia.
9. Účasť v mechanizme čistého rozvoja vrátane aktivít uvedených v odseku 3 (a) tohto článku a vrátane nadobudnutia certifikovaného zníženia emisií môže zahŕňať súkromné a/alebo verejné právnické osoby a je predmetom každého usmernenia poskytnutého výkonným orgánom pre mechanizmus čistého rozvoja.
10. Certifikované zníženie emisií získané počas obdobia od roku 2000 do začiatku prvého záväzného obdobia môže byť použité na dosiahnutie plnenia v prvom záväznom období.

Článok 13

1. Konferencia strán, najvyšší orgán dohovoru, bude slúžiť ako stretnutie strán tohto protokolu.
2. Strany dohovoru, ktoré nie sú stranami tohto protokolu, sa môžu zúčastniť na všetkých zasadnutiach konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu, ako

- pozorovatelia. Keď bude konferencia strán slúžiť ako stretnutie strán tohto protokolu, rozhodnutia podľa tohto protokolu budú prijaté iba tými, ktorí sú jeho stranami.
3. Keď bude konferencia strán slúžiť ako stretnutie strán tohto protokolu, každý člen Výboru konferencie strán, zastupujúci stranu dohovoru, ktorá však v tom čase nie je stranou tohto protokolu, bude nahradený ďalším členom zvoleným spomedzi strán tohto protokolu.
 4. Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, bude pravidelne preverovať plnenie tohto protokolu a v rámci svojho mandátu bude činiť rozhodnutia potrebné na podporu jeho účinného plnenia. Bude vykonávať funkcie určené jej týmto protokolom a bude
 - a) na základe všetkých jej dostupných informácií v súlade s ustanoveniami tohto protokolu posudzovať plnenie tohto protokolu stranami, celkové účinky opatrení, prijatých podľa tohto protokolu, najmä environmentálne, ekonomické a sociálne účinky a tiež ich kumulatívny dopad a rozsah, v akom je dosahovaný cieľ dohovoru,
 - b) vo svetle cieľa dohovoru pravidelne vyhodnocovať povinnosti strán podľa tohto protokolu, dôkladne zvažujúc všetky preverky podľa článku 4 ods. 2 (d) a článku 7 ods. 2 dohovoru, skúsenosti, získané pri jeho plnení a vývoj vedeckých a technických poznatkov a v tomto duchu posudzovať a prijímať pravidelné správy o plnení tohto protokolu,
 - c) podporovať a uľahčovať výmenu informácií o opatreniach prijatých stranami ku zmene klímy a jej účinkom, berúc do úvahy rôzne okolnosti, zodpovednosť a schopnosti strán a ich príslušné záväzky podľa tohto protokolu,
 - d) uľahčovať na základe žiadosti dvoch alebo viacerých strán koordináciu opatrení týmito stranami prijatých ku zmene klímy a jej účinkom, berúc do úvahy rôzne okolnosti, zodpovednosť a schopnosti strán a ich príslušné záväzky podľa tohto protokolu,
 - e) v súlade s cieľom dohovoru a ustanoveniami tohto protokolu, berúc plne do úvahy príslušné rozhodnutia konferencie strán podporovať a usmerňovať vývoj a pravidelné spresňovanie porovnateľných metodík na účinné plnenie tohto protokolu, ktoré budú odsúhlasené konferenciou strán, slúžiacou ako stretnutie strán tohto protokolu,
 - f) prijímať odporúčania vo všetkých záležitostiach, nevyhnutných na plnenie tohto protokolu,
 - g) snažiť sa o mobilizáciu ďalších finančných zdrojov v súlade s článkom 11 ods. 2,
 - h) vytvárať podporné orgány, ktoré bude považovať za potrebné na plnenie tohto protokolu,
 - i) kde je to vhodné, hľadať a využívať služby a spoluprácu a informácie poskytované oprávnenými medzinárodnými organizáciami a medzivládnyimi a mimovládnyimi orgánmi,
 - j) vykonávať ďalšie funkcie, ktoré môže vyžadovať plnenie tohto protokolu a zvažovať každé poverenie vyplývajúce z rozhodnutia konferencie strán.
 5. Procedurálne pravidlá konferencie strán a finančné procedúry dohovoru budú vzťahované mutatis mutandis podľa tohto protokolu, ak sa konsenzom konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu nerozhodne inak.
 6. Prvé zasadnutie konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu, bude riadiť sekretariát v spojení s prvým zasadnutím konferencie strán, ktoré je naplánované po dátume nadobudnutia platnosti tohto protokolu. Nasledujúce bežné zasadnutia konferencie strán, slúžiace ako stretnutie strán tohto protokolu, sa uskutočnia každý rok a v spojení s bežným zasadnutím konferencie strán, ak konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, nerozhodne inak.
 7. Mimoriadne zasadnutia konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu, sa uskutočnia v takom inom čase, ktorý bude konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, považovať za nevyhnutný alebo na základe písomnej žiadosti ktorejkoľvek strany, za predpokladu, že do šiestich mesiacov, odkedy sekretariát oboznámil s takouto žiadosťou strany, získa táto žiadosť podporu aspoň jednej tretiny strán.
 8. Organizácia Spojených národov, jej odborné orgány a Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu, rovnako ako každý jej členský štát alebo pozorovatelia, ktorí nie sú stranou dohovoru, môžu byť na zasadnutiach konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu, zastúpení ako pozorovatelia. Akýkoľvek národný alebo medzinárodný orgán alebo agentúra, vládna alebo mimovládna, kvalifikovaná v záležitostiach, ktorými sa zaoberá tento protokol a

ktorá informovala sekretariát o želaní byť zastúpená ako pozorovateľ na zasadnutí konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu, môže byť na zasadnutia pripustená, ak voči tomu nemá námietky aspoň jedna tretina prítomných strán. Pripustenie a účasť pozorovateľov bude predmetom procedurálnych pravidiel, ako sa uvádza v odseku 5 tohto článku.

Článok 14

1. Sekretariát ustanovený článkom 8 dohovoru bude slúžiť ako sekretariát tohto protokolu.
2. Článok 8 ods. 2 dohovoru o funkciách sekretariátu a článok 8 ods. 3 dohovoru o organizačnom zabezpečení činnosti sekretariátu sa budú mutatis mutandis vzťahovať na tento protokol. Okrem toho bude sekretariát vykonávať funkcie, určené mu týmto protokolom.

Článok 15

1. Podporný orgán pre vedecké a technologické poradenstvo a Podporný orgán pre implementáciu, ustanovené článkami 9 a 10 dohovoru, budú slúžiť ako Podporný orgán pre vedecké a technologické poradenstvo a Podporný orgán pre implementáciu tohto protokolu. Ustanovenia vzťahujúce sa na činnosť týchto dvoch orgánov v rámci dohovoru sa budú mutatis mutandis vzťahovať na tento protokol. Zasadnutia na stretnutiach Podporného orgánu pre vedecké a technologické poradenstvo a Podporného orgánu pre implementáciu tohto protokolu sa budú konať v spojení so stretnutiami príslušných podporných orgánov dohovoru.
2. Strany dohovoru, ktoré nie sú stranami tohto protokolu, sa môžu zúčastniť priebehu ktoréhokolvek zasadania podporných orgánov ako pozorovatelia. Ak podporné orgány slúžia ako podporné orgány tohto protokolu, rozhodnutia podľa tohto protokolu budú prijímané iba stranami tohto protokolu.
3. Ak podporné orgány ustanovené článkami 9 a 10 dohovoru vykonávajú svoju funkciu v záležitostiach týkajúcich sa tohto protokolu, každý člen výboru týchto podporných orgánov zastupujúci stranu dohovoru, ktorá v tom čase nie je stranou tohto protokolu, bude nahradený ďalším členom zvoleným spomedzi strán tohto protokolu.

Článok 16

Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, bude v čo najkratšom čase posudzovať uplatnenie tohto protokolu a v prípade potreby modifikovať mnohostranný konzultačný postup, na ktorý sa odvoláva článok 13 dohovoru, vo svetle každého preň významného rozhodnutia, ktoré prijme konferencia strán. Každý mnohostranný konzultačný postup, ktorý sa môže uplatniť na tento protokol, sa bude vykonávať tak, že postupy a mechanizmy ustanovené v súlade s článkom 18 zostávajú nedotknuté.

Článok 17

Konferencia strán bude definovať rozhodujúce princípy, prostriedky, pravidlá a smernice, najmä pre verifikáciu, podávanie správ a zúčtovateľnosť obchodovania s emisiami. Strany zahrnuté do prílohy B sa môžu zúčastniť obchodovania s emisiami na účel plnenia svojich záväzkov podľa článku 3. Každé takéto obchodovanie bude doplnkom k domácim akciám cieleným na splnenie kvantifikovaných záväzkov na obmedzenie a zníženie emisií podľa uvedeného článku.

Článok 18

Konferencia strán, slúžiaca ako stretnutie strán tohto protokolu, na svojom prvom zasadnutí schváli vhodné a účinné postupy a mechanizmy určenia a riešenia prípadov neplnenia ustanovení tohto protokolu vrátane vypracovania indikatívneho zoznamu dôsledkov, berúc do úvahy príčinu, typ, stupeň a početnosť výskytu neplnenia. Všetky postupy a mechanizmy podľa tohto článku majúce záväzné dôsledky, budú prijaté formou dodatku k tomuto protokolu.

Článok 19

Ustanovenia článku 14 dohovoru o riešení sporov sa budú vzťahovať mutatis mutandis aj na tento protokol.

Článok 20

1. Každá strana môže navrhnúť dodatok k tomuto protokolu.
2. Dodatky k tomuto protokolu budú prijímané na bežnom zasadnutí konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu. Sekretariát oboznámi strany s textom každého navrhovaného dodatku k protokolu minimálne šesť mesiacov pred stretnutím, na ktorom je navrhnuté jeho prijatie. Sekretariát takisto oboznámi s textom každého navrhnutého dodatku strany a signatárov dohovoru a pre informáciu aj depozitára.
3. Strany vyvinú maximálne úsilie konsenzom dosiahnuť dohodu o každom návrhu dodatku k protokolu. Ak sa všetka snaha o dosiahnutie konsenzu vyčerpá a nedosiahne sa žiadna dohoda, ako posledné východisko sa dodatok prijme hlasovaním trojštvrtinovou väčšinou hlasov strán prítomných a hlasujúcich na stretnutí. S prijatým dodatkom sekretariát oboznámi depozitára, ktorý ho rozšíri medzi všetky strany na odsúhlasenie.
4. Listiny o prijatí týkajúce sa dodatku budú uložené u depozitára. Dodatok prijatý v súlade s odsekom 3 tohto článku nadobudne platnosť pre strany, ktorými bol prijatý, deväťdesiaty deň odo dňa, keď depozitár dostal listinu o prijatí minimálne troch štvrtín strán tohto protokolu.
5. Pre každú ďalšiu stranu dodatok nadobudne platnosť deväťdesiaty deň odo dňa, keď táto strana uloží u depozitára svoju listinu o prijatí daného dodatku.

Článok 21

1. Prílohy tohto protokolu tvoria jeho neoddeliteľnú súčasť a ak nie je výslovne uvedené inak, odvolanie sa na tento protokol je zároveň odvolaním sa na všetky jeho prílohy. Všetky prílohy prijaté po nadobudnutí platnosti tohto protokolu budú obmedzené na zoznamy, formuláre alebo akékoľvek iné materiály popisnej povahy, ktoré majú vedecký, technický, procedurálny alebo administratívny charakter.
2. Každá strana môže navrhnúť prílohu k tomuto protokolu a môže navrhnúť dodatky k prílohám tohto protokolu.
3. Prílohy tohto protokolu a dodatky k prílohám tohto protokolu sa budú prijímať na bežnom zasadnutí konferencie strán, slúžiacej ako stretnutie strán tohto protokolu. Sekretariát oboznámi strany s textom navrhovanej prílohy alebo dodatku k prílohe minimálne šesť mesiacov pred stretnutím, na ktorom je navrhnuté jeho prijatie. Sekretariát takisto oboznámi s textom každej navrhovanej prílohy alebo dodatku k prílohe strany a signatárov dohovoru a pre informáciu aj depozitára.
4. Strany vyvinú maximálne úsilie konsenzom dosiahnuť dohodu o každom návrhu prílohy alebo dodatku k prílohe. Ak sa všetka snaha o dosiahnutie konsenzu vyčerpá a nedosiahne sa žiadna dohoda, ako posledné východisko sa príloha alebo dodatok k prílohe prijme hlasovaním trojštvrtinovou väčšinou hlasov strán prítomných a hlasujúcich na stretnutí. S prijatou prílohou alebo dodatkom k prílohe sekretariát oboznámi depozitára, ktorý ho rozšíri medzi všetky strany na odsúhlasenie.
5. Príloha alebo dodatok k prílohe inej ako príloha A alebo príloha B, ktoré boli prijaté v súlade s odsekmi 3 a 4 tohto článku, nadobudne platnosť pre všetky strany tohto protokolu šesť mesiacov odo dňa, keď bola táto stranám poskytnutá depozitárom na odsúhlasenie, okrem strán, ktoré v tomto období písomne oznámia depozitárovi neprijatie prílohy alebo dodatku k prílohe. Príloha alebo dodatok k prílohe nadobudne platnosť pre strany, ktoré odvolali svoje oznámenie o neprijatí, deväťdesiaty deň odo dňa, keď depozitár prijal odstúpenie od oznámenia o neprijatí.
6. Ak prijatie prílohy alebo dodatku k prílohe obsahuje dodatok k tomuto protokolu, táto príloha alebo dodatok k prílohe nenadobudne platnosť dovtedy, kým nenadobudne platnosť daný dodatok k tomuto protokolu.

7. Dodatky k prílohám A a B tohto protokolu budú prijaté a nadobudnú platnosť v súlade s postupom ustanoveným článkom 20, za predpokladu, že všetky dodatky k prílohe B budú prijaté iba s písomným súhlasom dotknutej strany.

Článok 22

1. Každá strana má jeden hlas okrem prípadov uvedených v odseku 2 tohto článku.
2. Regionálne hospodárske integračné organizácie v záležitostiach v rámci ich kompetencií budú vykonávať svoje právo hlasovať počtom hlasov, ktorý sa rovná počtu ich členských štátov, ktoré sú stranami tohto protokolu. Takáto organizácia nebude vykonávať svoje právo hlasovať, ak ktorýkoľvek z jej členských štátov vykonáva svoje právo a naopak.

Článok 23

Depozitárom tohto protokolu bude generálny tajomník Organizácie Spojených národov.

Článok 24

1. Tento protokol bude otvorený na podpis a podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu štátmi a regionálnymi hospodárskymi integračnými organizáciami, ktoré sú stranami dohovoru. Protokol bude otvorený na podpis v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku od 16. marca 1998 do 15. marca 1999. Tento protokol bude otvorený na prístup odo dňa nasledujúceho po dátume, keď bol uzatvorený na podpis. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí, schválení alebo pristúpení budú uložené u depozitára.
2. Každá regionálna hospodárska integračná organizácia, ktorá sa stane stranou tohto protokolu bez toho, aby ktorýkoľvek z jej členských štátov bol jeho stranou, bude viazaná všetkými povinnosťami vyplývajúcimi z tohto protokolu. V prípade, že ide o organizácie, ktorých jeden alebo viacero členských štátov je stranou tohto protokolu, organizácia a jej členské štáty sa rozhodnú o príslušnej zodpovednosti za vykonávanie povinností vyplývajúcich z tohto protokolu. V takýchto prípadoch nesmú organizácia a jej členské štáty vykonávať svoje práva vyplývajúce z tohto protokolu súčasne.
3. Vo svojich ratifikačných listinách, listinách o prijatí, schválení alebo prístupe budú regionálne hospodárske integračné organizácie deklarovať rozsah ich kompetencií v záležitostiach, ktoré upravuje tento protokol. Tieto organizácie tiež budú informovať depozitára, ktorý potom bude informovať strany o každej podstatnej zmene rozsahu ich kompetencií.

Článok 25

1. Tento protokol nadobudne platnosť deväťdesiaty deň odo dňa, keď nie menej ako 55 strán dohovoru majúcih medzi sebou strany zahrnuté do prílohy I, ktoré predstavujú spolu minimálne 55 percent celkových emisií oxidu uhličitého v roku 1990 strán zahrnutých do prílohy I, uloží svoj nástroj ratifikácie, prijatia, schválenia alebo pristúpenia.
2. Na účely tohto článku „celkové emisie oxidu uhličitého v roku 1990 strán zahrnutých do prílohy I“ znamená množstvo, ktoré strany, zahrnuté do prílohy I, oznámili pred dňom alebo v deň prijatia tohto protokolu vo svojej prvej národnej správe, predloženej v súlade s článkom 12 dohovoru.
3. Pre každý štát alebo regionálnu hospodársku integračnú organizáciu, ktorá ratifikuje, prijme alebo schváli tento protokol alebo k nemu pristúpi po splnení podmienok nadobudnutia platnosti stanovených v odseku 1 tohto článku, tento protokol nadobudne platnosť deväťdesiaty deň odo dňa uloženia svojej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe.
4. Na účely tohto článku sa nebude žiadna listina, uložená regionálnou hospodárskou integračnou organizáciou pripočítavať k listinám uloženým členskými štátmi danej organizácie.

Článok 26

K tomuto protokolu nie je možné urobiť žiadne výhrady.

Článok 27

1. Kedykoľvek po uplynutí troch rokov odo dňa, keď tento protokol nadobudol pre stranu platnosť, môže táto strana protokol vypovedať písomným oznámením predloženým deponitárovi.
2. Každá takáto výpoveď nadobudne platnosť po uplynutí jedného roku odo dňa jej prijatia deponitárom, alebo od takého neskoršieho dňa, ktorý môže byť uvedený v oznámení o výpovedi.
3. Každá strana, ktorá vypovie dohovor, sa bude považovať za stranu, ktorá vypovedala aj tento protokol.

Článok 28

Pôvodné vyhotovenie tohto protokolu, ktorého arabské, čínske, anglické, francúzske, ruské a španielske znenia sú rovnako platné, bude uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Dané v Kjóte jedenásteho decembra tisíc deväťsto deväťdesiatšedem.

Na dôkaz toho, dolupodpísaní, riadne na to splnomocnení, podpísali tento protokol v uvedenom dátume.

PRÍLOHA A

Skleníkové plyny

Oxid uhličitý (CO₂)

Metán (CH₄)

Oxid dusný (N₂O)

Fluórované uhľovodíky (HFC)

Plnofluórované uhľovodíky (PFC)

Fluorid sírový (SF₆)

Sektory/kategórie zdrojov

Energetika

Spaľovanie palív

Energetický priemysel

Výrobný a stavebný priemysel

Doprava

Iné sektory

Iné

Fugitívne emisie z palív

Tuhé palivá

Ropa a zemný plyn

Iné

Priemyselné procesy

Minerálne výrobky

Chemický priemysel

Výroba kovov

Iná výroba

Výroba halogénovaných uhľovodíkov a fluoridu sírového

Spotreba halogénovaných uhľovodíkov a fluoridu sírového

Iné

Používanie rozpúšťadiel a iných výrobkov

Poľnohospodárstvo

Črevné kvasenie

Nakladanie s hnojom

Pestovanie ryže

Poľnohospodárska pôda

Nariadené vypaľovanie saván

Spaľovanie poľnohospodárskych zvyškov na poli

Iné

Odpad

Ukladanie tuhého odpadu v krajine

Spracovanie odpadových vôd

Spaľovanie odpadu

Iné

Strana

Kvantifikované záväzky na obmedzenie

Strana 218

Zbierka zákonov 2005

Príloha k čiasťke 60

K oznámeniu č. 139/2005 Z. z.

**KYOTO PROTOCOL
TO THE UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE**

The Parties to this Protocol,

Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as "the Convention",

In pursuit of the ultimate objective of the Convention as stated in its Article 2,

Recalling the provisions of the Convention,

Being guided by Article 3 of the Convention,

Pursuant to the Berlin Mandate adopted by decision 1/CP.1 of the Conference of the Parties to the Convention at its first session,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of this Protocol, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

1. "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Convention.

2. "Convention" means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992.

3. "Intergovernmental Panel on Climate Change" means the Intergovernmental Panel on Climate Change established in 1988 jointly by the World Meteorological Organization and the United Nations Environment Programme.

4. "Montreal Protocol" means the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, adopted in Montreal on 16 September 1987 and as subsequently adjusted and amended.

5. "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

6. "Party" means, unless the context otherwise indicates, a Party to this Protocol.

7. "Party included in Annex I" means a Party included in Annex I to the Convention, as may be amended, or a Party which has made a notification under Article 4, paragraph 2(g), of the Convention.

Article 2

1. Each Party included in Annex I, in achieving its quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, in order to promote sustainable development, shall:

- (a) Implement and/or further elaborate policies and measures in accordance with its national circumstances, such as:
- (i) Enhancement of energy efficiency in relevant sectors of the national economy;
 - (ii) Protection and enhancement of sinks and reservoirs of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, taking into account its commitments under relevant international environmental agreements; promotion of sustainable forest management practices, afforestation and reforestation;
 - (iii) Promotion of sustainable forms of agriculture in light of climate change considerations;
 - (iv) Research on, and promotion, development and increased use of, new and renewable forms of energy, of carbon dioxide sequestration technologies and of advanced and innovative environmentally sound technologies;
 - (v) Progressive reduction or phasing out of market imperfections, fiscal incentives, tax and duty exemptions and subsidies in all greenhouse gas emitting sectors that run counter to the objective of the Convention and application of market instruments;
 - (vi) Encouragement of appropriate reforms in relevant sectors aimed at promoting policies and measures which limit or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol;
 - (vii) Measures to limit and/or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol in the transport sector;
 - (viii) Limitation and/or reduction of methane emissions through recovery and use in waste management, as well as in the production, transport and distribution of energy;
- (b) Cooperate with other such Parties to enhance the individual and combined effectiveness of their policies and measures adopted under this Article, pursuant to Article 4, paragraph 2(e)(i), of the Convention. To this end, these Parties shall take steps to share their experience and exchange information on such policies and measures, including developing ways of improving their comparability, transparency and effectiveness. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, consider ways to facilitate such cooperation, taking into account all relevant information.

2. The Parties included in Annex I shall pursue limitation or reduction of emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol from aviation and marine bunker fuels, working through the International Civil Aviation Organization and the International Maritime Organization, respectively.

3. The Parties included in Annex I shall strive to implement policies and measures under this Article in such a way as to minimize adverse effects, including the adverse effects of climate change, effects on international trade, and social, environmental and economic impacts on other Parties, especially developing country Parties and in particular those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention, taking into account Article 3 of the Convention. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may take further action, as appropriate, to promote the implementation of the provisions of this paragraph.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, if it decides that it would be beneficial to coordinate any of the policies and measures in paragraph 1(a) above, taking into account different national circumstances and potential effects, shall consider ways and means to elaborate the coordination of such policies and measures.

Article 3

1. The Parties included in Annex I shall, individually or jointly, ensure that their aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts, calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of this Article, with a view to reducing their overall emissions of such gases by at least 5 per cent below 1990 levels in the commitment period 2008 to 2012.

2. Each Party included in Annex I shall, by 2005, have made demonstrable progress in achieving its commitments under this Protocol.

3. The net changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks resulting from direct human-induced land-use change and forestry activities, limited to afforestation, reforestation and deforestation since 1990, measured as verifiable changes in carbon stocks in each commitment period, shall be used to meet the commitments under this Article of each Party included in Annex I. The greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks associated with those activities shall be reported in a transparent and verifiable manner and reviewed in accordance with Articles 7 and 8.

4. Prior to the first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, each Party included in Annex I shall provide, for consideration by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, data to establish its level of

carbon stocks in 1990 and to enable an estimate to be made of its changes in carbon stocks in subsequent years. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, decide upon modalities, rules and guidelines as to how, and which, additional human-induced activities related to changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks in the agricultural soils and the land-use change and forestry categories shall be added to, or subtracted from, the assigned amounts for Parties included in Annex I, taking into account uncertainties, transparency in reporting, verifiability, the methodological work of the Intergovernmental Panel on Climate Change, the advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice in accordance with Article 5 and the decisions of the Conference of the Parties. Such a decision shall apply in the second and subsequent commitment periods. A Party may choose to apply such a decision on these additional human-induced activities for its first commitment period, provided that these activities have taken place since 1990.

5. The Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy whose base year or period was established pursuant to decision 9/CP.2 of the Conference of the Parties at its second session shall use that base year or period for the implementation of their commitments under this Article. Any other Party included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy which has not yet submitted its first national communication under Article 12 of the Convention may also notify the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol that it intends to use an historical base year or period other than 1990 for the implementation of its commitments under this Article. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall decide on the acceptance of such notification.

6. Taking into account Article 4, paragraph 6, of the Convention, in the implementation of their commitments under this Protocol other than those under this Article, a certain degree of flexibility shall be allowed by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol to the Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy.

7. In the first quantified emission limitation and reduction commitment period, from 2008 to 2012, the assigned amount for each Party included in Annex I shall be equal to the percentage inscribed for it in Annex B of its aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A in 1990, or the base year or period determined in accordance with paragraph 5 above, multiplied by five. Those Parties included in Annex I for whom land-use change and forestry constituted a net source of greenhouse gas emissions in 1990 shall include in their 1990 emissions base year or period the aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions by sources minus removals by sinks in 1990 from

land-use change for the purposes of calculating their assigned amount.

8. Any Party included in Annex I may use 1995 as its base year for hydrofluorocarbons, perfluorocarbons and sulphur hexafluoride, for the purposes of the calculation referred to in paragraph 7 above.

9. Commitments for subsequent periods for Parties included in Annex I shall be established in amendments to Annex B to this Protocol, which shall be adopted in accordance with the provisions of Article 21, paragraph 7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall initiate the consideration of such commitments at least seven years before the end of the first commitment period referred to in paragraph 1 above.

10. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.

11. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party transfers to another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be subtracted from the assigned amount for the transferring Party.

12. Any certified emission reductions which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 12 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.

13. If the emissions of a Party included in Annex I in a commitment period are less than its assigned amount under this Article, this difference shall, on request of that Party, be added to the assigned amount for that Party for subsequent commitment periods.

14. Each Party included in Annex I shall strive to implement the commitments mentioned in paragraph 1 above in such a way as to minimize adverse social, environmental and economic impacts on developing country Parties, particularly those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention. In line with relevant decisions of the Conference of the Parties on the implementation of those paragraphs, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, consider what actions are necessary to minimize the adverse effects of climate change and/or the impacts of response measures on Parties referred to in those paragraphs. Among the issues to be considered shall be the establishment of funding, insurance and transfer of technology.

Article 4

1. Any Parties included in Annex I that have reached an agreement to fulfil their commitments under Article 3 jointly, shall be deemed to have met those commitments provided that their total combined aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts calculated

pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of Article 3. The respective emission level allocated to each of the Parties to the agreement shall be set out in that agreement.

2. The Parties to any such agreement shall notify the secretariat of the terms of the agreement on the date of deposit of their instruments of ratification, acceptance or approval of this Protocol, or accession thereto. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of the agreement.

3. Any such agreement shall remain in operation for the duration of the commitment period specified in Article 3, paragraph 7.

4. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization, any alteration in the composition of the organization after adoption of this Protocol shall not affect existing commitments under this Protocol. Any alteration in the composition of the organization shall only apply for the purposes of those commitments under Article 3 that are adopted subsequent to that alteration.

5. In the event of failure by the Parties to such an agreement to achieve their total combined level of emission reductions, each Party to that agreement shall be responsible for its own level of emissions set out in the agreement.

6. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Protocol, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization acting in accordance with Article 24, shall, in the event of failure to achieve the total combined level of emission reductions, be responsible for its level of emissions as notified in accordance with this Article.

Article 5

1. Each Party included in Annex I shall have in place, no later than one year prior to the start of the first commitment period, a national system for the estimation of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol. Guidelines for such national systems, which shall incorporate the methodologies specified in paragraph 2 below, shall be decided upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session.

2. Methodologies for estimating anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Where such methodologies are not used, appropriate adjustments

shall be applied according to methodologies agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session. Based on the work of, inter alia, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise such methodologies and adjustments, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to methodologies or adjustments shall be used only for the purposes of ascertaining compliance with commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

3. The global warming potentials used to calculate the carbon dioxide equivalence of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases listed in Annex A shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Based on the work of, inter alia, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise the global warming potential of each such greenhouse gas, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to a global warming potential shall apply only to commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

Article 6

1. For the purpose of meeting its commitments under Article 3, any Party included in Annex I may transfer to, or acquire from, any other such Party emission reduction units resulting from projects aimed at reducing anthropogenic emissions by sources or enhancing anthropogenic removals by sinks of greenhouse gases in any sector of the economy, provided that:

- (a) Any such project has the approval of the Parties involved;
- (b) Any such project provides a reduction in emissions by sources, or an enhancement of removals by sinks, that is additional to any that would otherwise occur;
- (c) It does not acquire any emission reduction units if it is not in compliance with its obligations under Articles 5 and 7; and
- (d) The acquisition of emission reduction units shall be supplemental to domestic actions for the purposes of meeting commitments under Article 3.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may, at its first session or as soon as practicable thereafter, further

elaborate guidelines for the implementation of this Article, including for verification and reporting.

3. A Party included in Annex I may authorize legal entities to participate, under its responsibility, in actions leading to the generation, transfer or acquisition under this Article of emission reduction units.

4. If a question of implementation by a Party included in Annex I of the requirements referred to in this Article is identified in accordance with the relevant provisions of Article 8, transfers and acquisitions of emission reduction units may continue to be made after the question has been identified, provided that any such units may not be used by a Party to meet its commitments under Article 3 until any issue of compliance is resolved.

Article 7

1. Each Party included in Annex I shall incorporate in its annual inventory of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, submitted in accordance with the relevant decisions of the Conference of the Parties, the necessary supplementary information for the purposes of ensuring compliance with Article 3, to be determined in accordance with paragraph 4 below.

2. Each Party included in Annex I shall incorporate in its national communication, submitted under Article 12 of the Convention, the supplementary information necessary to demonstrate compliance with its commitments under this Protocol, to be determined in accordance with paragraph 4 below.

3. Each Party included in Annex I shall submit the information required under paragraph 1 above annually, beginning with the first inventory due under the Convention for the first year of the commitment period after this Protocol has entered into force for that Party. Each such Party shall submit the information required under paragraph 2 above as part of the first national communication due under the Convention after this Protocol has entered into force for it and after the adoption of guidelines as provided for in paragraph 4 below. The frequency of subsequent submission of information required under this Article shall be determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, taking into account any timetable for the submission of national communications decided upon by the Conference of the Parties.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the preparation of the information required under this Article, taking into account guidelines for the preparation of national communications by Parties included in Annex I adopted by the Conference of the Parties. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall also, prior to the first

commitment period, decide upon modalities for the accounting of assigned amounts.

Article 8

1. The information submitted under Article 7 by each Party included in Annex I shall be reviewed by expert review teams pursuant to the relevant decisions of the Conference of the Parties and in accordance with guidelines adopted for this purpose by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol under paragraph 4 below. The information submitted under Article 7, paragraph 1, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the annual compilation and accounting of emissions inventories and assigned amounts. Additionally, the information submitted under Article 7, paragraph 2, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the review of communications.

2. Expert review teams shall be coordinated by the secretariat and shall be composed of experts selected from those nominated by Parties to the Convention and, as appropriate, by intergovernmental organizations, in accordance with guidance provided for this purpose by the Conference of the Parties.

3. The review process shall provide a thorough and comprehensive technical assessment of all aspects of the implementation by a Party of this Protocol. The expert review teams shall prepare a report to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, assessing the implementation of the commitments of the Party and identifying any potential problems in, and factors influencing, the fulfilment of commitments. Such reports shall be circulated by the secretariat to all Parties to the Convention. The secretariat shall list those questions of implementation indicated in such reports for further consideration by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the review of implementation of this Protocol by expert review teams taking into account the relevant decisions of the Conference of the Parties.

5. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, with the assistance of the Subsidiary Body for Implementation and, as appropriate, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, consider:

- (a) The information submitted by Parties under Article 7 and the reports of the expert reviews thereon conducted under this Article; and
- (b) Those questions of implementation listed by the secretariat under paragraph 3 above, as well as any questions raised by Parties.

6. Pursuant to its consideration of the information referred to in paragraph 5 above, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take decisions on any matter required for the implementation of this Protocol.

Article 9

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically review this Protocol in the light of the best available scientific information and assessments on climate change and its impacts, as well as relevant technical, social and economic information. Such reviews shall be coordinated with pertinent reviews under the Convention, in particular those required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2(a), of the Convention. Based on these reviews, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take appropriate action.

2. The first review shall take place at the second session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Further reviews shall take place at regular intervals and in a timely manner.

Article 10

All Parties, taking into account their common but differentiated responsibilities and their specific national and regional development priorities, objectives and circumstances, without introducing any new commitments for Parties not included in Annex I, but reaffirming existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention, and continuing to advance the implementation of these commitments in order to achieve sustainable development, taking into account Article 4, paragraphs 3, 5 and 7, of the Convention, shall:

- (a) Formulate, where relevant and to the extent possible, cost-effective national and, where appropriate, regional programmes to improve the quality of local emission factors, activity data and/or models which reflect the socio-economic conditions of each Party for the preparation and periodic updating of national inventories of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, using comparable methodologies to be agreed upon by the Conference of the Parties, and consistent with the guidelines for the preparation of national communications adopted by the Conference of the Parties;
- (b) Formulate, implement, publish and regularly update national and, where appropriate, regional programmes containing measures to mitigate climate change and measures to facilitate adequate adaptation to climate change:
 - (i) Such programmes would, inter alia, concern the energy, transport and industry sectors as well as agriculture, forestry and waste management. Furthermore, adaptation technologies and methods for improving spatial planning would improve adaptation to climate change; and
 - (ii) Parties included in Annex I shall submit information on action under this Protocol, including national programmes, in accordance with Article 7; and other Parties shall seek to

include in their national communications, as appropriate, information on programmes which contain measures that the Party believes contribute to addressing climate change and its adverse impacts, including the abatement of increases in greenhouse gas emissions, and enhancement of and removals by sinks, capacity building and adaptation measures;

- (c) Cooperate in the promotion of effective modalities for the development, application and diffusion of, and take all practicable steps to promote, facilitate and finance, as appropriate, the transfer of, or access to, environmentally sound technologies, know-how, practices and processes pertinent to climate change, in particular to developing countries, including the formulation of policies and programmes for the effective transfer of environmentally sound technologies that are publicly owned or in the public domain and the creation of an enabling environment for the private sector, to promote and enhance the transfer of, and access to, environmentally sound technologies;
- (d) Cooperate in scientific and technical research and promote the maintenance and the development of systematic observation systems and development of data archives to reduce uncertainties related to the climate system, the adverse impacts of climate change and the economic and social consequences of various response strategies, and promote the development and strengthening of endogenous capacities and capabilities to participate in international and intergovernmental efforts, programmes and networks on research and systematic observation, taking into account Article 5 of the Convention;
- (e) Cooperate in and promote at the international level, and, where appropriate, using existing bodies, the development and implementation of education and training programmes, including the strengthening of national capacity building, in particular human and institutional capacities and the exchange or secondment of personnel to train experts in this field, in particular for developing countries, and facilitate at the national level public awareness of, and public access to information on, climate change. Suitable modalities should be developed to implement these activities through the relevant bodies of the Convention, taking into account Article 6 of the Convention;
- (f) Include in their national communications information on programmes and activities undertaken pursuant to this Article in accordance with relevant decisions of the Conference of the Parties; and
- (g) Give full consideration, in implementing the commitments under this Article, to Article 4, paragraph 8, of the Convention.

Article 11

1. In the implementation of Article 10, Parties shall take into account the provisions of Article 4, paragraphs 4, 5, 7, 8 and 9, of the Convention.

2. In the context of the implementation of Article 4, paragraph 1, of the Convention, in accordance with the provisions of Article 4, paragraph 3, and Article 11 of the Convention, and through the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention, the developed country Parties and other developed Parties included in Annex II to the Convention shall:

- (a) Provide new and additional financial resources to meet the agreed full costs incurred by developing country Parties in advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1(a), of the Convention that are covered in Article 10, subparagraph (a); and
- (b) Also provide such financial resources, including for the transfer of technology, needed by the developing country Parties to meet the agreed full incremental costs of advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention that are covered by Article 10 and that are agreed between a developing country Party and the international entity or entities referred to in Article 11 of the Convention, in accordance with that Article.

The implementation of these existing commitments shall take into account the need for adequacy and predictability in the flow of funds and the importance of appropriate burden sharing among developed country Parties. The guidance to the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention in relevant decisions of the Conference of the Parties, including those agreed before the adoption of this Protocol, shall apply *mutatis mutandis* to the provisions of this paragraph.

3. The developed country Parties and other developed Parties in Annex II to the Convention may also provide, and developing country Parties avail themselves of, financial resources for the implementation of Article 10, through bilateral, regional and other multilateral channels.

Article 12

1. A clean development mechanism is hereby defined.

2. The purpose of the clean development mechanism shall be to assist Parties not included in Annex I in achieving sustainable development and in contributing to the ultimate objective of the Convention, and to assist Parties included in Annex I in achieving compliance with their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3.

3. Under the clean development mechanism:

- (a) Parties not included in Annex I will benefit from project activities resulting in certified emission reductions; and
- (b) Parties included in Annex I may use the certified emission reductions accruing from such project activities to contribute to compliance with part of their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, as determined by the

Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

4. The clean development mechanism shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol and be supervised by an executive board of the clean development mechanism.

5. Emission reductions resulting from each project activity shall be certified by operational entities to be designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, on the basis of:

- (a) Voluntary participation approved by each Party involved;
- (b) Real, measurable, and long-term benefits related to the mitigation of climate change; and
- (c) Reductions in emissions that are additional to any that would occur in the absence of the certified project activity.

6. The clean development mechanism shall assist in arranging funding of certified project activities as necessary.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, elaborate modalities and procedures with the objective of ensuring transparency, efficiency and accountability through independent auditing and verification of project activities.

8. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall ensure that a share of the proceeds from certified project activities is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.

9. Participation under the clean development mechanism, including in activities mentioned in paragraph 3(a) above and in the acquisition of certified emission reductions, may involve private and/or public entities, and is to be subject to whatever guidance may be provided by the executive board of the clean development mechanism.

10. Certified emission reductions obtained during the period from the year 2000 up to the beginning of the first commitment period can be used to assist in achieving compliance in the first commitment period.

Article 13

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:

- (a) Assess, on the basis of all information made available to it in accordance with the provisions of this Protocol, the implementation of this Protocol by the Parties, the overall effects of the measures taken pursuant to this Protocol, in particular environmental, economic and social effects as well as their cumulative impacts and the extent to which progress towards the objective of the Convention is being achieved;
- (b) Periodically examine the obligations of the Parties under this Protocol, giving due consideration to any reviews required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2, of the Convention, in the light of the objective of the Convention, the experience gained in its implementation and the evolution of scientific and technological knowledge, and in this respect consider and adopt regular reports on the implementation of this Protocol;
- (c) Promote and facilitate the exchange of information on measures adopted by the Parties to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;
- (d) Facilitate, at the request of two or more Parties, the coordination of measures adopted by them to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;
- (e) Promote and guide, in accordance with the objective of the Convention and the provisions of this Protocol, and taking fully into account the relevant decisions by the Conference of the Parties, the development and periodic refinement of comparable methodologies for the effective implementation of this Protocol, to be agreed on by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol;
- (f) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
- (g) Seek to mobilize additional financial resources in accordance with Article 11, paragraph 2;
- (h) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;
- (i) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and

intergovernmental and non-governmental bodies;
and

- (j) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol, and consider any assignment resulting from a decision by the Conference of the Parties.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and financial procedures applied under the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Protocol, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held every year and in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by this Protocol and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure, as referred to in paragraph 5 above.

Article 14

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Protocol.

2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention on arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. The secretariat shall, in

addition, exercise the functions assigned to it under this Protocol.

Article 15

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve as, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol. The provisions relating to the functioning of these two bodies under the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.

3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the Bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

Article 16

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, as soon as practicable, consider the application to this Protocol of, and modify as appropriate, the multilateral consultative process referred to in Article 13 of the Convention, in the light of any relevant decisions that may be taken by the Conference of the Parties. Any multilateral consultative process that may be applied to this Protocol shall operate without prejudice to the procedures and mechanisms established in accordance with Article 18.

Article 17

The Conference of the Parties shall define the relevant principles, modalities, rules and guidelines, in particular for verification, reporting and accountability for emissions trading. The Parties included in Annex B may participate in emissions trading for the purposes of fulfilling their commitments under Article 3. Any such trading shall be supplemental to domestic actions for the purpose of meeting quantified emission

limitation and reduction commitments under that Article.

Article 18

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, approve appropriate and effective procedures and mechanisms to determine and to address cases of non-compliance with the provisions of this Protocol, including through the development of an indicative list of consequences, taking into account the cause, type, degree and frequency of non-compliance. Any procedures and mechanisms under this Article entailing binding consequences shall be adopted by means of an amendment to this Protocol.

Article 19

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 20

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Amendments to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed amendments to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Protocol by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 above shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least three fourths of the Parties to this Protocol.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

Article 21

1. Annexes to this Protocol shall form an integral

part thereof and, unless otherwise expressly provided, a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Any annexes adopted after the entry into force of this Protocol shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

2. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.

3. Annexes to this Protocol and amendments to annexes to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed annex or amendment to an annex shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed annex or amendment to an annex to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depositary.

4. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed annex or amendment to an annex by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the annex or amendment to an annex shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted annex or amendment to an annex shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

5. An annex, or amendment to an annex other than Annex A or B, that has been adopted in accordance with paragraphs 3 and 4 above shall enter into force for all Parties to this Protocol six months after the date of the communication by the Depositary to such Parties of the adoption of the annex or adoption of the amendment to the annex, except for those Parties that have notified the Depositary, in writing, within that period of their non-acceptance of the annex or amendment to the annex. The annex or amendment to an annex shall enter into force for Parties which withdraw their notification of non-acceptance on the ninetieth day after the date on which withdrawal of such notification has been received by the Depositary.

6. If the adoption of an annex or an amendment to an annex involves an amendment to this Protocol, that annex or amendment to an annex shall not enter into force until such time as the amendment to this Protocol enters into force.

7. Amendments to Annexes A and B to this Protocol shall be adopted and enter into force in accordance with the procedure set out in Article 20, provided that any amendment to Annex B shall be adopted only with the written consent of the Party concerned.

Article 22

1. Each Party shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 23

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 24

1. This Protocol shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations which are Parties to the Convention. It shall be open for signature at United Nations Headquarters in New York from 16 March 1998 to 15 March 1999. This Protocol shall be open for accession from the day after the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to this Protocol without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Protocol, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 25

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date on which not less than 55 Parties to the Convention, incorporating Parties included in Annex I which accounted in total for at least 55 per cent of the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I, have

deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of this Article, "the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I" means the amount communicated on or before the date of adoption of this Protocol by the Parties included in Annex I in their first national communications submitted in accordance with Article 12 of the Convention.

3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 above for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of the organization.

Article 26

No reservations may be made to this Protocol.

Article 27

1. At any time after three years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Protocol.

Article 28

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Kyoto this eleventh day of December one thousand nine hundred and ninety-seven.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have affixed their signatures to this Protocol on the dates indicated.

ANNEX A**Greenhouse gases**

Carbon dioxide (CO₂)

Methane (CH₄)

Nitrous oxide (N₂O)

Hydrofluorocarbons (HFCs)

Perfluorocarbons (PFCs)

Sulphur hexafluoride (SF₆)

Sectors/source categories

Energy

Fuel combustion

Energy industries

Manufacturing industries and construction

Transport

Other sectors

Other

Fugitive emissions from fuels

Solid fuels

Oil and natural gas

Other

Industrial processes

Mineral products

Chemical industry

Metal production

Other production

Production of halocarbons and sulphur hexafluoride

Consumption of halocarbons and sulphur hexafluoride

Other

Solvent and other product use

Agriculture

Enteric fermentation

Manure management

Rice cultivation

Agricultural soils

Prescribed burning of savannas

Field burning of agricultural residues

Other

Waste

Solid waste disposal on land

Wastewater handling

Waste incineration

Other

ANNEX B

Party	Quantified emission limitation or reduction commitment (percentage of base year or period)
Australia	108
Austria	92
Belgium	92
Bulgaria*	92
Canada	94
Croatia*	95
Czech Republic*	92
Denmark	92
Estonia*	92
European Community	92
Finland	92
France	92
Germany	92
Greece	92
Hungary*	94
Iceland	110
Ireland	92
Italy	92
Japan	94
Latvia*	92
Liechtenstein	92
Lithuania*	92
Luxembourg	92
Monaco	92
Netherlands	92
New Zealand	100
Norway	101
Poland*	94
Portugal	92
Romania*	92
Russian Federation*	100
Slovakia*	92
Slovenia*	92
Spain	92
Sweden	92
Switzerland	92
Ukraine*	100
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	92
United States of America	93

* Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

